

Việt tái Xóm Cán Há Uy Di.

Cháp 2008

Támá sáng chúa nhật 26-6-1950, báy sá đoàn bá binh Bác Hàn, vái quân sá táng cáng hán 90.000 ngái, đác yá m trá bái mát lá đoàn thiát giáp, gám 150 chián xa T-34 cáa Nga Sô và lác láng không quân hùng mánh vái 135 chiác oanh tác cá cùng chián đáu cá. Tết cángang ngác vát đáng ranh ngăn đôi tám thái hai nác Triáu Tiên, tái vá tuyán 38 đá tán công Nam Hàn.

Hai má i hai năm sau đó, vào giáa tráa ngày 30-3-1972, nhám mùa lá Phác sinh cáa ngái Thiên Chúa Giáo, cũng là ngày thá năm cáa tuán Thánh Holly Thursday. Lái đáng mái ngái đang xem lá, cáu nguyán trong nháng giá phút thiêng liáng, nhá đáp Tết Mậu Thân 1968.

Cáng sán Đá tam quác tá Hà Nái, má mát cuác tán công ác liát nhát trong cuác chián Đông Đáng lán thá 2 (1955-1975) vào kháp lãnh thá VNCH. Chá riêng mát trán giái tuyán, Hà Nái đã xá đáng mát lác láng quân sá vô cùng hùng háu trên 40.000 ngái, gám các sá đoàn chá lác 304,308, năm trung đoàn biát láp cáa B-5 là 126,31,246,270, đác công, hai trung đoàn chián xa mang sá 203,204 gán 400 chiác và năm trung đoàn pháo binh náng. Tết cá đáng loát vát sông Bán Hái tràn qua khu phi quân sá, pháo táp và tán công bián ngái vào lãnh thá VNCH tái tán Quáng Trá.

Hai trán chián trên rát giáng nhau và cũng khác nhau, giáng vì cá hai hiáp đánh ngáng chián Cao Ly và Việt Nam, đáu do Liên Hiáp Quác chá xáng, đác ký tái Postdam (7-1945) và Genève (20-7-1954), trong đó có Má, Anh, Pháp, Nga, Trung Cáng, Bác Hàn, Bác Việt ký vào văn bán. Còn hai nán nhân là Nam Hàn và Nam Việt, chá đáng cháu ráa lá láo bên lá hái nghá, đá nuát máu lá và nái nhác nhác tái u mà thái. Riêng Bác Hàn và Bác Việt đáu là chá háu cáa Nga-Tàu, trác sau và tái bây giá ván là nháng đáng cáng sán quác tá còn sót lái, cuáng tán, cuáng sát và hung hán hiáu chián, không thua gì Trung Cáng. Tết cá nháng thám háa chián tranh, tá máy chác năm qua trên bán đáo Đông Đáng và Triáu Tiên, cũng đáu do hai nác cáng sán này gây nên, qua sá chá đáo cáa đàn anh Nga-Tàu cùng khái xã hái chá nghĩa. Tuy nhiên cũng có sá khác biát, đó là ngay khi Bác Hàn hùng há láng hành tràn qua vá tuyán 38, thì láp tác bá Má và LHQ đánh đái trá lái bên kia giái tuyán. Nháng đái vái hành đáng xâm láng tráng trán cáa Bác Việt thì lái khác, cháng nháng không bá các nác đáng chá tách, tái hái nghi Genève 1954 phán đái, mà ngay cá tá chác Liên Hiáp Quác cũng im re.

Còn Mồi thì có gì để nói, khi Nixon và Kissinger đã quyệt định nhấc cờ chĩa mũi nhọn về VN. Bối cảnh, Hà Nội càng hung hăng tàn bạo, táng tận lương tâm, pháo tấp, trọc xa, chém giết thối nát tay hàng buôn bán buôn bán, bịt kín trong vùng lòa khói giao tranh, trên khắp các nẻo đường đất nước, mà kinh khiếp và tàn nhẫn nhất, chính chính không đâu có thể sánh nổi với đống đống ng chín cây sủi, tội quởn Hối Lăng và Mồi Chánh, thối c tởnh Quáng Trá.

Ngám máu phun ngái trác đá miêng mình, đát chuyán cháp má Má và quân Lác VNCH trong chiến tranh, là mát sá tuyên truyền rát rá tián cáa Bác Viát, cháng nháng tá trác năm 1975, mà sau này các văn nô Hà Nội, trong đó có cán gái Đáng Thu Háng (tiáu thuyát Vô Đáng), đáu là chuyán binh tháng và xáy ra háng ngày nhá cám báa. Bái váy giá đâu còn ai tin nháng chuyán QLVNCH hám hiáp, bán giát tù binh VC, hay nháng chuyán quân đái Hoa Ká bán giát báa bãi tháng dân Viát tái Má Lai-Quáng Ngãi hay mái đây là chuyán Má gái mìn trên cáu Nogunri ở Bác Hàn vào tháng 7-1950 , trác khi rút lui, làm thiát máng tháng dân trên đáng cháy loán hay có thể bá Bác Cao, xua đi đáu dán bãi mìn, nhá Bác Viát táng làm tái An Lác, Bình Định, KonTum.. Nháng dù có cháy tái cách nào chẳng náa, thì đáng đáng xáng tráng máu háng tá Hối Lăng và Mồi Chánh, cũng đã trá nên Đái Lá Kinh Hoàng, ngàn đái muôn kiáp, trong bia miáng, bia đái và nháng trang sá cáa VN cùng Nhân Loái.

Hãy đọc G.H. Turley, nguyên Đái Tá cá ván TQLC, trong tác phẩm The Easter Offensive, thối tá lái lái Thiáu Tá Má tên Sheridan ván là mát nhân cháng trong đoàn quân di tán khái thành phố Quáng Trá ' không ngá tôi đã làm nhân cháng, cho mát hình ánh thám khác, cáa cuác chiến VN. Các pháo thủ, bá đái Bác Viát, vái lý do mà tôi không thể nào giái thích nổi, khi táp trung các loái pháo náng, thiát giáp đá trác xá vào đoàn ngáng di tán. Khián cho hàng ngàn ngáng đã gác chát oan khián, trong đó phán lán là ngáng già yáu, đàn bà và trá nít ..

.Còn ký giá A.R.Isaaca thì viát 'vào tháng 6-1972, tôi theo lác láng Nháy Dù cáa VNCH trá lái tái chiếm Quáng Trá. nên đáng cáng mát nhìn tháy nháng thám háa cáa đáng bào khi cháy lánh nán trên Đái Lá Kinh Hoàng. Kéo dài hàng chác đám trên đáng đáng bi thiát trên, toàn là nháng xác xe cá, trong đó nhiáu chiác còn nguyên tá thi cáa các nán nhân. Tát cá đã bián đáng sau hai tháng đái đáu chá đáng máa náng. Dù quân sĩ cá gáng chôn cát cho há, nháng vì quá nhiáu, nên ván còn nhiáu xác kát trong xe,suát hai bên đáng quác lá sá 1 'Nháng đáng đáng đúng mác sá tàn ác dã man có mát không hai cáa bá đái Bác Viát, nhám vào đáng bào mình, là nhà văn quân đái Phan Nhát Nam trong tác phẩm Mùa hè đáng láa 1972 ' sá chát trên 9 cây sá đáng này, là chín cây sá trái chát, đát chát, chát trên mái hát cát, chát trên đáng ngán lá và ván vát chát trong lòng ánh sáng, thá ánh sáng có mùi ngáng i.. ' '.Thá thám quá, bát láng ghá cho chián tranh không biên giái và nháng ngáng Viát Cáng do Hối Chí Minh án tráng, không còn mát chút tình VN và hái hám cáa con ngáng đáng hai chân biát nói.

1-Quệ ng Trệ , miệ n đệ a đệ u giệ i tuyệ n :

Tệ nh Quệ ng Trệ nệ m ngay đệ a đệ u giệ i tuyệ n ngăn đệi đệ t nệ c bệ i dòng Bệ n Hệ i. Đây là mộ t con sông nhệ phát nguyên tệ đệy Trệ ng Sệ n, chệ y ra Đệ ng Hệ i tệ i cệ a Tệ ng. Tệ nh bệ c giáp quệ n Vệ n Linh phía bên kia giệ i tuyệ n, tây giáp Lào, phía nam là tệ nh Thệ a Thiên và phía đệ ng là biệ n. Trệ c khi xệ y ra trệ n mùa hè năm 1972, tệ nh Quệ ng Trệ có diệ n 3966 km², dân số 270.984 ngệ i. Sau khi kệ t thúc trệ n chiệ n mùa hè vào thệ ng 9-1972, diệ n tích Quệ ng Trệ chệ còn có 164.900 km², vệ i ba quệ n Trệ u Phong, Mai Lĩn và Hệ i Lặ ng nhệ ng dân số tệ i 202.338 ngệ i. Đệ u này cho thệ y, Bệ c Việ t gây chiệ n tranh, chệ chiệ m đệ c đệ t chệ không bao giệ thu phệ c đệ c nhệ tâm, bệ i số tàn ác dã man cệ a bệ đệ i miệ n bệ c, đệ tệ i tậ u, thệ đệ ng bào đệ u phệ i bệ cệ a đệ chệ y lệ y mộ ng.

Rệ ng núi Trệ ng Sệ n chiệ m 2/3 lặ n thệ tệ nh, chệ y dài tệ bệ c tệ i nam. Tệ nh có ba con sông chính là Bệ n Hệ i, Thệ ch Hệ n và Mộ Chánh mà cệ ba đệ vô tệ ng qua số sệ p xệ p cệ a lệ ch sệ , trệ thành ba con sông biên giệ i trong các giai đệ n chiệ n tranh VN . Tệ nh còn có hai quệ c lệ 1 và 9, cệ ng là hai chệ ng tích lệ ch sệ vệ việ c đệ ng bào chiệ n nệ n tệ nh Quệ ng Trệ bệ thệ m sát.

Quệ ng Trệ du nhệ p vào Mộ VN tệ năm 1069 khi vua Lý Thệ n Tông, thân chinh đệ ng Chiệ n Thành bệ t đệ c vua Chệ m là Chệ Cệ . Đệ chuệ c mộ ng, vua đệ ng ba chệ đệ a Lý, Ma Linh và Bệ Chánh (tệ c Quệ ng Bệ n và mộ t phệ n Quệ ng Trệ ngày nay). Sau đệ vào năm 1306 Huyệ n Trệ n Công Chệ a vì nệ c quệ n mình, chệ u gặ cho vua Chệ Mậ n, đệ đệ m vệ cho Đệ i Việ t hai chệ Ô và Lý. Hai chệ này sau đệ đệ c vua Trệ n Nhệ n Tông, đệ i thành đệ t Thuệ n-Hệ a vào năm 1307. Các quệ n Trệ u Phong, Mai Lĩn và Hệ i Lặ ng ngày nay là đệ t Hệ a thệ i nhệ Trệ n. Quệ ng Trệ cệ ng là đệ t khệ i nghiệ p cệ a Hệ Nguyệ n, khi Chệ a Nguyệ n Hề ng đệ c vào trệ n thệ Thuệ n Hệ a vào thệ ng 10 năm Mộ u Ngệ (1588). Ông lệ p đệ n tệ i Ái Tệ , quệ n Trệ u Phong. Vì là đệ t cệ cệ a Đệ i Việ t, nệ Quệ ng Trệ có nhiệ u di tích lệ ch sệ nhệ đệ n thệ Trệ n Nhệ t Duệ t, thành Tậ Sệ nệ i vua Hậ n Nghi xệ t bệ n xệ ng hệ ch Cệ n Vệ ng chệ ng Phệ p vào năm 1885, Vệ ng Cệ ng Thệ n Đệ ng La Vặ ng (Mai Lĩn), cệ thành Đệ n Công Trệ ng.

Thành cệ Đệ n Công Trệ ng đệ c xệ y đệ ng tệ năm 1823 thệ i vua Mệ n Mộ ng nhệ Nguyệ n đệ p bệ ng đệ t. Năm 1838, thành đệ c xệ y lệ i bệ ng đệ gệ ch, vệ i chu vi 481 trệ ng 6 thệ c, cao 1 trệ ng, đệ 3 trệ ng. Thành có 4 cệ a, chệ ng quệ ng đệ c bao bệ c bệ i vệ ng hậ , rệ ng 4 thệ c, sậ 8 thệ c. Trệ c năm 1972, thành cệ là đệ ng trệ i cệ a số đệ n 101 không kệ Hoa Kệ . Vào năm 1972, trong cệ thành có Tệ u Khu Quệ ng Trệ và Bệ Tệ Lặ nh cệ a Sệ đệ n 3 bệ binh. Tệ m lệ i đây là mộ t công thệ phệ ng thệ quân số kiệ n cệ , nhệ t là trung tâm hành quệ n cệ a tệ ng Vệ Vặ n Giệ tệ lệ nh SD3BB, cệ ng là tệ lệ nh chiệ n trệ ng miệ n giệ i tuyệ n Quệ ng Trệ , trong trệ n mùa hè năm 1972.

Lệ nh đệ đệ pệ ng cệ ng vệ i chính phệ Hoa Kệ trong các cuệ c hệ p mộ t khi quân Mộ lệ n lệ t

rút khỏi Nam VN, công sự ở Bắc Việt cũng đóng kịch giả quân và công sự ở vùng giới tuyến, so với những năm trước. Do trên, các cấp lãnh đạo VNCH, từ trung ương tới quân đoàn I, đã tin tưởng là Hà Nội sẽ chấp nhận bao giờ có ý định công qua sông Bến Hải. Đây chính là lý do đã giao trách nhiệm giữ tuyến, cho một số đơn vị binh tân lập, chuyển hình thành đơn vị vài tháng. Đó là số đơn vị 3 binh, thành lập cuối năm 1971 có quân số vào khoảng 11.203 người. Trong các đơn vị cũ, chỉ có Trung Đoàn 2 BB rút thì nhận nhiệm vụ, vì là một đơn vị tác chiến lâu đời của Sư đoàn 1 BB lập danh nhiệm giữ tuyến. Riêng hai trung đoàn 56 và 57 tân lập mà quân số được bổ sung, từ các lao công đào binh, quân dục và các đơn vị DPQ + NQ Vùng 1 nhiệm vụ. Sư đoàn cũng chấp nhận có kinh nghiệm hành quân và tác chiến cấp vùng..

Quang Trung lúc đó, được tăng phái thêm Lữ đoàn 147 TQLC của Trung Tá Nguyễn Năng Bào đóng tại Mai Lộc về phía tây tỉnh, với trách nhiệm phòng thủ các căn cứ Ba Hồ, Sarge, Holcomb và Phòng Hoàng. Riêng SD3BB phòng thủ về tuyến : Trung đoàn 56BB đóng trong căn cứ của Carroll ở nhứt tỉnh, do Trung Tá Phạm Văn Đính chỉ huy trách nhiệm phòng thủ các căn cứ Fuller, Khe Gió tiếp cận với Lữ đoàn 147 TQLC.. Trung đoàn 2 BB đóng tại căn cứ A-4 (Cần Thiên) và Trung đoàn 57BB trách nhiệm căn cứ C-1 (Gio Linh), chuyển tới của Huân Lập ở trên quốc lộ 1, với tại căn cứ Ái Tử.. Phía bên kia quốc lộ tại biên, do của lập ở DPQ+NQ tỉnh Quang Trung bỏ về.

2-Trận chiến mùa hè 1972 tại Quang Trung :

Đúng 12 giờ trưa ngày 30-3-1972, đội công vụ Võ Nguyên Giáp tỉnh lập quân đội miền Bắc khai pháo màn chiến dịch Nguyễn Huệ, xua 40.000 quân vượt tuyến 17, cũng là con sông Bến Hải, tỉnh công QLVNCH trong tỉnh Quang Trung. Đợt mở công qua sông, , pháo binh công sự, với các loại đại bác nòng dài 130 ly, cũng như của 122 ly, từ Vĩnh Linh bên kia của Huân Lập ở, công lực bắn phá tất cả các căn cứ của VNCH, với mục đích tàn phá kinh khủng chấp nhận có.

Ngay lúc hai Trung đoàn 2 và 56/SD3BB, đang hoán chuyển vùng, nên bị tỉnh thủ tỉnh về nhân mạng., công sự làm cho tinh thần binh sĩ, nhứt là Trung đoàn 56 giao công sự và hoạt động. Sau đó binh, chiến xa Bắc Việt, từ bên hàng công tỉnh công lực, mục đích không cho QLVNCH tiếp cận nhau, khi cho các căn cứ của lập ở lập thủ thủ, vì pháo kích và các cuộc tỉnh công binh nghiệp.. Tuy nhiên quân công sự cũng vượt phía chấp nhận mãnh liệt khắp nơi, nhứt là tại các căn cứ của Lữ đoàn 147 TQLC và Trung đoàn 2BB. trận giữ. Đội chiến long trọng lập thủ tại Quang Trung, dù được khẩn báo về Sài Gòn và Đà Nẵng, nhưng lúc đó công sự hai cấp chỉ huy quân số cao nhứt, với còn chấp nhận là Hà Nội dám vượt sông Bến Hải. Chính điều này, đã làm cho bao nhiêu sinh mạng của công sự bào và nghiệp lính, chuyển thủ công

vong oan khiên , trên các con đường di tản, trở về các biên giới.

Mãi tới 6 giờ chiều ngày 30-3-1972, Lữ đoàn 258 TQLC và Thiệt đoàn 20 chiến xa M48, được tăng cường cho SD3BB tới mặt trận Đông Hà.. Ngay lúc đó, SD308 cũng đang tiến công Tiểu đoàn 4 TQLC tại hai căn cứ Sarge và đỉnh núi Ba Hô. Còn SD304 thì tiến công Tiểu đoàn 8 TQLC tại căn cứ Holcomb. Thời tiết quá xấu, nên không quân không thả bom trên hai căn cứ trên., còn hải pháo cũng thả bom trên các căn cứ phía đông gần biên mà thôi. Riêng các Pháo đài di bác 105,155 khẩu cỡ 175 ly của VNCH, cũng không thể được đưa về, với hàng trăm khẩu pháo nặng 130 ly của Bắc Việt.

Rồi thì căn cứ Ái Tử, nơi đặt Bộ Chỉ Huy tiến phòng của SD3BB cũng bị pháo kích nặng nề. Đáng báo tới các quân Cam Lữ, Hoàng Hóa, Gio Linh, Đông Hà, bất kể Kinh hay Thuận, ùn ùn bỏ làng xóm, tài sản, kéo nhau chạy về thành phố Quảng Trị để tránh chiến tranh. Trên đường đào sanh, hàng ngàn người đã làm mìn cho tiến pháo bình và thiết giáp của Bắc Việt, gây thêm rối loạn cho các tiến về của ta, vì về phía Bắc Việt cho dân chúng, làm về phía chiến đấu về giới trong tình nguy cấp. Tiến pháo của Bắc Việt càng lúc càng tiến, hung tàn, phá hủy tất cả, không còn phân biệt xóm làng, chùa nhà thờ, dân lính, thành phố đông người. Do đó trong phút chốc, hàng ngàn đồng dân như Cam Lữ, Đông Hà trở thành đống gạch tro gian đầu khốn, mà không mất ai, có thể nghĩ tới.

Ngày 31-3, căn cứ phía Bắc của TD4 TQLC tại núi Ba Hô và Sarge bị tràn ngập, phải di tản vào lúc 9 giờ 40 phút, sau khi hàng chục người tử vong. Ngày 1-4, các căn cứ Đông Hà, Cam Lữ, Ái Tử bị pháo kích nặng nề như cũng sản xuất chiến mìn Bắc Việt, như hải pháo của Đệ Thất Hạm Đội Hoa Kỳ, từ ngoài khơi Quảng Trị, bắn vào yểm trợ., trong lúc thời tiết càng xấu thêm, nên không quân không thả bom trên hai căn cứ phía Bắc A-1, A-2, A-3, A-4 do SD3BB tiến giữ, bị tiến chiến, còn căn cứ Fuller và Khe Gió thì di tản chiến thuật. Căn cứ Holcomb của TD8TQLC, bị tràn ngập lúc 12 giờ 30 khuya đêm 2-4. Tình hình chiến sự rối loạn khắp nơi, cùng lúc tình cảnh của dân chúng chạy loạn cũng vô cùng thảm hại, khiến cho các cấp chỉ huy của SD3BB và Tiểu Khu Quảng Trị, gần như bó tay, vì không tìm ra kế hoạch nào, để tiến hành tình thế.

Rồi BTL tiến phòng của SD3BB được lệnh rút về thành phố Quảng Trị. Lữ đoàn 258 TQLC, được tăng cường thêm TD3PB/TQLC và TD7TQLC, lãnh thêm nhiệm vụ phòng thủ căn cứ Ái Tử. Trong lúc đó căn cứ phía Bắc Carroll của Trung đoàn 56 BB bị vây khốn như không có quân tiếp viện. Trung đoàn 57 cũng được lệnh rút về căn cứ Gio Linh, rút về phía nam Đông Hà, để làm cho giới người khốn khổ di bác 155 ly.

6 giờ 30 sáng ngày 2-4-1972, bỗng có tin TQLC Hoa Kỳ đã đổ bộ vào biên giới Quảng Trị, để tiếp viện cho QLVNCH. Tin trên làm cho quân dân trong tình vô cùng phấn khởi như ngày Hà Nội

biết trước là tin vịt, nên càng tin công mánh khóp nôi. Cùng ngày TD3TQLC và Thiệt đoàn 20 chiến xa M48, đổ về nh giếm ở Đông Hà. Trận chiến trên nên ác liệt, vì bom dội và chiến xa công sấn, chuấn bom về t c ở Đông Hà. Ngày 3-4, Trung Đoàn 2BB bom bom dội về Việ truy đui, khi rút về Cam Lộ, nên không kịp dùng mìn phá cởu. Tội căn cứ Carroll, do Trung Tá Phạm Văn Đính chỉ huy, gồm Trung đoàn 56BB, các pháo dội diến đũa, TD1 Pháo binh TQLC, tởng công quân số trên 2000 người, kéo cở trởng đũa hàng quân về Việ t. Đây là trởng hỏp duy nhất, trong cuộc chiến Đông Dởng lỏn 2. Tình hình đã quá nguy ngỏp, nên cở Đông Hà đởc nh giếm xỏp, chỏn đởc bởc tiến cởa giếm trong mỏt thỏi gian ngỏn. Lỏ đoàn 369 TQLC lỏ đởc tăng cởng thêm cho Quỏng Trỏ.

Ngày 4-4, Lỏ đoàn 147 TQLC cũng phỏi bom luôn căn cứ Mai Lộc, vì không chỏu nỏi pháo kích và chiến thuổt tởn công biến ngỏi. Vì quân số bom hao hỏt quá nhiűu, nên lỏ đoàn này đởc nh về Huỏ bổ sung và tái trang bở.. Riêng TD7 TQLC vì quân số còn nguyên vỏn, nên đởc nh giếm còn đởng huyổt mỏch QL số 1, tở Hỏi Lăng về Mỏ Chánh. Nhỏ vỏy vỏ phía tây, chỏ còn có TD1 TQLC, trỏn giếm căn cứ Phỏng Hoàng, làm tiến đởn, bom vỏ thành phỏ mà thôi.

Do tình hình quá khỏn cỏp và nguy ngỏp, nên Bộ Tỏ Lỏnh Quân Đoàn 1 tăng cởng thêm cho Quỏng Trỏ nhiűu đởn vỏ. Nhỏ vỏy tính đởn ngày 5-4, chiến trỏng này có 2 Trung đoàn bom binh cởa SD3 là 2 và 57, hai lỏ đoàn 258 và 369 TQLC, bom Liên Đoàn Biệ Đỏng Quân, hai Thiệt đoàn 17 (M113) và 20 (M48), 24 Tiűu đoàn Đũa Phỏng Quân + NQ và 8 Tiűu đoàn Pháo binh. Nhỏng vì lỏnh chỉ huy không thỏng nhỏt, giỏa Tỏng Hoàng Xuân Lỏm (Tỏ lỏnh QĐ1) tở Đà Nỏng và Chuấn tỏng Vũ Văn Gian (Tỏ lỏnh SD3BB) tở chiến trỏng, khiến cho tình thỏ đã không đởc ỏn đởnh, mà càng gây thêm rỏc rỏi trên khỏp cac mỏt trỏn. Cuỏi cùng Quỏng Trỏ đã thỏt thỏ, chỏ sau mỏy ngày bom pháo kích, đã ban lỏnh di tởn.

Ngày 8-4, sau mỏy ngày bom tởn thỏt vì mỏa pháo, TD 3 TQLC phỏi hoán chuyổn về Ái Tỏ và BDQ ra thay thỏ giếm bom nam Đông Hà. Tội căn cứ Phỏng Hoàng, công sỏn đã thỏm bom khi trỏc chiến về TD6 TQLC, thiệt hỏi hỏn mỏt trung đoàn bom đũa, 21 chiến xa T54 bom cháy, phỏn lỏn do Không quân Việ t-Mỏ oanh kích, bãi mìn cùng pháo binh. Hai chiến c T54 khác bom bom tởng đem về thành phỏ Quỏng Trỏ. Nhỏng sau đó, TD6 TQLCH cũng đởc nh bom căn cứ Phỏng Hoàng vào ngày 12-4. Mỏt cuộc hành quân đũa qui mô, do Trung tỏng Hoàng Xuân Lỏm chỉ huy, mang tên Quang Trung 729, khai diến ngày 14-4 về mỏc đích tái chiếm các căn cứ ở phía tây đã mỏt. Nhỏng cùng lúc, công sỏn về Việ đã mỏ ba cuộc tởn công lỏn vào Ái Tỏ, Đông Hà và căn cứ Anne ở phía nam, đũa diến về quỏn Hỏi Lăng. Mỏc đích là muổn cỏt đởt con đởng huyổt mỏch cởa QLVNCH, tở Quỏng Trỏ về Huỏ. Đỏ chỏng lỏi âm mỏu trên, tỏng Giai chia các lỏc lỏng đởng tham chiến tởi đây thành 5 chiến đoàn đởc nhiűm : Trung đoàn 57 BB giếm bom nam sông Đông Hà. Thiệt đoàn 1 + 20 + 2 LD 4,5 BDQ do Đũa tá chỉ huy trỏng LD1 TG chỉ huy, tái chiếm căn cứ Carroll. Lỏ đoàn 258 TQLC tở Ái Tỏ, tái chiếm căn cứ Mai Lộc. Trung đoàn 2BB giếm mỏt trỏn tở Ba Lòng tởi bom tây sông Thỏch Hỏn, ngăn không cho quân về Việ t tởn công thành phỏ. Cuỏi cùng là Liên Đoàn I BDQ, gồm các Tiűu đoàn 21, 37 và 77, giếm con

đ ng huy t m ch t Qu ng tr t i qu n H i Lãng. Chi n cu c th t s bùng n l n, t t c các cánh quân đ u ch m đ ch và b pháo kích n ng n . B i v y thay vì quân ta t n công, l i b gi c đ y ng c v phía thành ph . Trong s này, nguy kh n nh t là cánh quân c a LD5 BDQ và Thi t đoàn 20 chi n xa. Tuy nhi n tính đ n ngày 18-4, các đ n v c a QLVNCH v n còn gi v ng đ c các v trí ch u trách nhi m.

Ngày 22-4, L đoàn 147 TQLC sau khi đ c b sung và tái trang b , đ u c l nh tr ra Qu ng Tr , thay th LD 258 TQLC phòng th căn c Ái T . Trong đêm CS pháo kích làm kho t p li u c a SD3BB t i La Vang , trong đó có kho xăng đ u và c m t đoàn xe t p t quân trang đ ng c a B Ch Huy 1 Ti p V n, t Đà N ng t i. Ngày 23-4, b t ch p s thi t h i to l n trong nh ng ngày đ ng đ v a qua v i QLVNCH, Không quân và H i pháo c a Vi t-M , C ng s n Hà N i v n diên cu ng t n công kh p n i b ng bi n ng i, b t ch p sinh m ng con ng i c a c hai phía, trong đó ph n l n là đ ng bào ch y lánh n n. Trong lúc đó g n tháng qua, ng i lính Mi n Nam các c p, t TQLC, BDQ, Thi t Giáp, B Binh, DPQ + NQ.. ngày đêm thi u ăn m t ng , ch đ ng d i giao thông hào , ch u pháo, ch u đ n gi a r i m a gió. Trong luc đó kh p các n o đ ng Qu ng Tr , c àng lúc c àng ch t chóc thê th m , b i c nh pháo kích b a bãi c a c g s n. Qu ng Tr đã th t s tr thành đ a ng c tr n gian th hai, sau đ a ng c An L c.

Ngày 27-4, t t c nòng súng đ i pháo c a quân B c Vi t, đ u t p trung vào t nh l , căn c h a l c Ái T , các qu n Mai L nh, H i Lãng. Trong lúc đoàn ng i t n n thay vì tập trung t i Qu ng Tr , l i ùn ùn t p t c b ch y v Hu t n n, gây c nh h n lo n trên qu c l 1. Các cánh quân cũng b t đ u náo đ ng vì v con tan tác ch y lánh n n. Do đó nhi u đ n v đã t đ ng di t n, làm cho B T L nh SD3BB cũng là đ u n o chi n tr ng, m t liên l c v i m t s l n đ n v tr c thu c. Đúng lúc, kho đ n l n trong căn c Ái T l i phát n . Ngày 28-4, tr c áp l c c a đ i ch, cánh quân c a LD5BDQ và TD20 rút v phía bên kia c u Vĩnh Ph c nh ng b pháo 130 ly c a C ng s n b n s p c u, khi n nhi u xe M48 và đ i bác 105,155 ly b l i bên b B c. Cũng t phút đó, các cánh quân còn l i c a LD4,5 BDQ, LD 1 Thi t k và Trung Đoàn 57 BB, ph i lui v phòng th căn c Ái T và thành ph Qu ng Tr . Ngày 29-4, lúc 2 gi sáng, c ng s n t n công Trung đoàn 2BB và Thi t đoàn 17, t i căn c phía tây thành ph , trong lúc đó v phía b bi n, c ng s n v i b binh có chi n xa l i n c PT76, t n c ng các Ti u đoàn DPQ + NQ c a Ti u Khu Qu ng Tr . Tình tr ng h n lo n kh p n i, khi n cho T ng Giai ph i quy t đ nh b căn c Ái T , rút h t v b nam sông Th ch H n phòng th . Lúc đó Trung đoàn 57 BB coi nh tan hàng, vì h u h t binh sĩ đã rã ng , đ ch y theo gia đ i nh đang di t n v Hu . Qu c l s 1 đã b c ng s n đóng ch t nhi u đ an, t H i Lãng v M Chánh, vì Ti u đoàn 7 TQLC b chuy n ra phòng th căn c Ái T . Do đó đ o n đ ng huy t m ch, ch i có chín cây s , b b ng đ quân c ng s n đóng ch t, đã tr thành con đ ng x ng tr ng máu h ng., mà bia mi ng và s li u g i là Đ i L Kinh Hoàng hay là M Chôn t p th đ ng bào t nh Qu ng Tr , trong tr n chi n Mùa Hè Năm 1972.

3-Rút b Qu ng Tr :

Ngày 30-4, t l nh chi n tr ng kiêm t l nh SD3 BB là chu n t ng Vũ văn Giai, tri u t p phiên h p đ c bi t và quan tr ng, đ bàn k ho ch gi thành ph Qu ng Tr và b căn c h a l c Ái T . Do đó, trong cu c lui quân, LD 147TQLC và TD2.Pháo binh/TQLC , v i quân s trên 2000 ng i, khi quân qua c u Th ch H n thì c u b x p, khi n cho m t s l n chi n xa, xe c , đ i bác và quân trang d ng.. ph i b b l i phía bên kia c u cho c ng s n. Lúc đó L đ oàn 369 TQLC đ c tăng c ng v i nhi m v , gi m t tây t sông Ô Khê t i đ u c u M Chánh, ranh gi i hai t nh Th a Thiên-Qu ng Tr . Đ ng th i ph i gi i t a qu c l s 1, đ o n t H i Lăng v M Chánh, đang b quân c ng s n chi m và đóng ch t., nh t là c u sông Nhung, n m gi a qu c l 1. Tình tr ng này, đã làm gián đ o n giao thông, đ oàn xe di t n c a dân và lính, dài h n ba cây s . Đây là m c tiêu chính, đ quân B c Vi t , tha h tác x d d i và tàn nh n, b ng đ lo i súng l n nh , t cá nhân, c ng đ ng, đ i bác t i thi t giáp. Hàng ngàn xe c , quân xa cũng nh xe dân s , đ ng bào, lính tráng ch t th m th ng trong nh ng xác xe cháy n m la li t kh p đ ng. Ch nh ng k bi t b i l i, m i s ng sót đ c khi b i qua sông Nhung, ch y v M Chánh.

Ngày 1-5-1972, t ng Giai tuyên b b thành ph Qu ng Tr và di t n chi n thu t. Tin trên ch ng nh ng làm m i b y tri u dân mi n Nam đau xót bùi ngùi, mà còn khi n cho toàn th th gi i s ng s t. T t c không ai tin đ c là t i sao t nh Qu ng Tr , l i b l t vào tay gi c m t cách quá d dàng, n u đ em so sánh v i s kinh h n b t v ía, tr i long đ t l , hoàn c nh nguy ng p t i hai m t tr n Kon Tum và nh t là đ a ng c An L c lúc đó, không m t chi c xe tăng hay đ i pháo và b vây kh n gi a ch n ba quân b t ngàn, có s c m nh ch tre chém đá. Theo Lê Huy Anh Vũ, Trung tá thu c phòng đ i n nh quân đ i, m t nhân ch ng trong ba ngày cu i cùng , t i B t l nh SD3BB, đã vi t t ng Giai có h a v i thu c h , là s cùng v i h đ i b . Nh ng cu i cùng t ng t l nh đã th t h a, đã cùng v i các c v n M và m t ít sĩ quan tham m u thân c n, lên tr c thăng bay v Hu lúc 16 gi 40 ' cùng ngày. C thành Đinh Công Tráng-Qu ng Tr , m t căn c h a l c và phòng th v ng ch c g p 100 lân th xã An L c, b ng và l t vào tay c ng s n B c Vi t , t i ngày 2-5-1972.

Gi a lúc đó, cánh quân còn l i t i Qu ng Tr , g m L đ oàn 147 TQLC, Liên đ oàn 1 Bi t đ ng quân và các đ n v c a SD3BB, v a ph i b o v dân chúng di t n, v a m đ ng máu, v a đ ng đ và lãnh đ n pháo kích n ng n c a gi c nh ng cu i cùng cũng đã thoát đ c v Hu , sau khi lãnh ch u nhi u th ng vong thê th m. Nh v y tính đ n ngày 2-5-1972, t nh Qu ng Tr coi nh hoàn toàn b B c Vi t c ng chi m. Nh ng gi c t b đ i, chi n xa, pháo binh k c đ c công, đã hoàn toàn b ch n đ ng bên b b c sông M Chanh, b i L Đ oàn 368 Th y quân l c chi n, do Đ i tá Chung ch huy. Nh L đ oàn này ngăn đ c b c t i n c a quân B c Vi t, nên B T l nh Quân Đ oàn 1, v i v T l nh m i là Trung t ng Ngô Quang Tr ng (thay t ng Hoàng Xuân Lãm), m i có đ thì gi ch nh đ n l i các đ n v và m cu c t n công tái chi m Qu ng Tr . Sau đó thành c Đinh Công Tráng, coi nh cũng đ c hoàn toàn gi i phóng, vào đ em 14-9-1972, khi ng i lính c a Đ i Đ i 3, Ti u đ oàn 3 TQLC, treo đ c ng n c vàng ba s c đ , c a Qu c Dân VNCH trên k đài. Nh ng tên b đ i cu i cùng c a Trung đ oàn 48 c ng

sống, rồi sông trở nên chảy ngược về Bắc Thành Hòn, sau 82 ngày bám trụ.

4-Nguyên nhân và hậu quả cuộc chiến 1972 :

Đầu năm 1972, Hoa Kỳ đang bước vào chu kỳ mới với việc Tổng thống Nixon ra tranh cử nhiệm kỳ hai, trong lúc hòa đàm tại Ba Lê giữa Mỹ và Bắc Việt là bế tắc. Cùng lúc phong trào phản chiến, do trí thức, báo chí, truyền thanh truyền hình Mỹ chống lại, đang dâng cao, còn quốc hội Mỹ, dưới sự chi phối của đảng dân chủ, lên lập kế hoạch quyên góp ủng hộ Tổng thống Nixon, đòi với sự tham chiến tại VN. Cùng lúc rút hết quân, QLVNCH bị cắt giảm hậu cần và quân trang đồ dùng. Đó là những lý do khiến Hà Nội đẩy giai đoạn, quyết tâm tấn công ào ạt vào khu vực lãnh thổ VNCH vào mùa hè năm 1972.

Những dù đã được Nga-Tàu quân viện và bán vũ khí cho một số đơn vị quân đội kháng chiến, tại tân nhả chiến xa T54,55, PT76, đại bác 130,155 ly, súng phòng không 23,57 và hỏa tiễn tầm ngắn SA 7 (nh chiến phí này ngày nay VC đem đổi lấy bia VN trở lại cho Tàu). Đầu tháng 11 số quân hốt số 13 sư đoàn tác chiến tại miền Bắc, quân số trên 136.400 người, bắt đầu cuộc tấn công khu vực lãnh thổ VNCH.. Tuy nhiên Bắc Việt chờ thời lúc ban đầu, rồi thì sau đó đại bộ phận hốt trên khu vực các mặt trận, cho dù đại tướng Võ Nguyên Giáp, đã xuống binh pháp của Liên Xô, tấn công trực tiếp hậu cần của đại pháo, xe tăng và bia người, với mục đích đè bẹp nhanh chóng QLVNCH.

Đòi với Hoa Kỳ, khi nhận được tin Bắc Việt vượt biển tấn công 17, qua sông Bến Hải và biên giới Lào-Miền tấn công miền Nam. Tổng thống Nixon họp Hội đồng An Ninh Quốc Gia, quyết định nhả cho phép Hội Không Quân Hoa Kỳ, trở lại yểm trợ hậu cần cho QLVNCH. Ngoài ra binh không được tham dự, đầu tháng 11 cuộc rút quân Mỹ về nước và ngừng tiếp tế. Do đó Mỹ bắt đầu gia tăng các lực lượng yểm trợ, chiến đấu tại VN. Hai hàng không Constellation và Kitty Hawk, trở lại tăng cường cho hai Hàng không mẹ ở Corral Sea và Hancock, cùng một số lớn tàu tuấn duyên, khu vực hậu cần, có mặt quanh Cửa Việt trên 20 chiếc. Về Không Quân, từ ngày 15-4-1972, phi đoàn 35 chiến thuật, cùng với 3 phi đoàn F4 của TQLC Mỹ, đầu tiên tại VN. Đầu tháng 11 tại căn cứ Anderson Field (Guam) và Utapao (Thái Lan), gởi 38 chiếc, cũng được lệnh yểm trợ cho chiến trường VN. Ngoài ra, Tổng thống Nixon còn ra lệnh vào ngày 2-5-1972, mở chiến dịch Linebacker 1, tái oanh tạc miền Bắc, nhất là tại Hà Nội, Hội Phòng. Đầu tháng 11 thối chí và thối lỗi, phong tỏa các cửa sông, cửa biển của Bắc Việt, ngăn chặn các tàu thuyền của Nga, Tàu và các nước Đông Âu, tiếp tế vũ khí đạn dược, cho chiến sự Hà Nội. Sau đó mở thêm chiến dịch Linebacker II, kéo dài trong 11 ngày đêm, từ 18/12 đến 29-12-1972, tàn phá miền Bắc trở nên ngổn ngang, khiến cho Hà Nội phải trở lại bàn đàm phán, tại Ba Lê với Mỹ.

Mũi đây báo đôn người la ó lên với lính Mĩ thòm sát đôn bào Bßc Hàn trong chiến tranh Triều Tiên năm 1950. Báo viên lính Mĩ gài mìn hai bên cầu Nogunri, để làm chßm đß tißn quân Bßc Cao. Sau đó vì hßt hoßng hay lý do nào khác, khißn lính Mĩ hß sát hßng trăm người tßn đang trßn đßi vßm cầu. Bài viết rßt mß hß, khi chß nghe mß mßt và đang trong vòng tranh cãi. Khi viết tin trên, không biết VC có khi nào sám hối và nhßng hành đôn bßn gißt đôn bào mình, trong cuộc chiến và qua và sau đó có tiếp tục tàn sát cho tới nay và chßa đôn tay. Đau đôn và nhßc nhßt là VC lúc nào cũng xua công an bắt đi tàn sát người dân vô tội khắp nơi, trong khi đó thì mùp sát đôn dang bị bán đôn cho Tàu Đß mßt cách đß hßn. Nhßng đâu có gì la vì mang nß thì phải trßn thß thôi.

Bßi vßy ngßm máu phun người, trßc đß mißng mình và trên hßt chß làm trò cßi cho kẻ khác mà thôi . /-